

بررسی تطبیقی هوشمندی نظام طبیعت از منظر علامه طباطبایی و آیت الله مصباح یزدی

ام البنین اسدی رکابدار کلایی^۱، محمد مهدی کریمی نیا^۲، مجتبی انصاری مقدم^۳، غلامرضا محمدرضایی^۴

^۱ طلبه سطح سه (کارشناسی ارشد) حوزه علمیه نور الزهراء (سلام الله علیها)، ساری، پژوهشگر و فعال فرهنگی

^۲ استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، طلبه و پژوهشگر حوزه علمیه قم

^۳ دکتری تخصصی علوم قرآن و حدیث دانشگاه میبد، مدرس دانشگاه و پژوهشگر (نویسنده مسئول)

^۴ مربی سازمانی دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع)

چکیده

مقاله حاضر در صدد بررسی تطبیقی یکی از حقایق قرآنی، هوشمندی نظام طبیعت بر آمده است تا با توجه به نظرات علامه طباطبایی و آیت الله مصباح یزدی با تکیه بر زیرساخت‌های آن‌ها در اندیشه عرفانی تفسیری به شرح مصادیق و مبانی هوشمندی نظام طبیعت بپردازد. در آن برخی مبانی و مصادیق مهم و اساسی همچون تسبیح موجودات، شهادت و گواهی و حشر آنها بیان شده است با دلایل نقلی، وجود این صفات در موجودات به اثبات رسیده است. یافته‌ها و نتایج تحقیق حاکی از این است که با صرف نظر از اختلاف جزئی در برخی موارد از نظر علامه طباطبایی و آیت الله مصباح یزدی همه موجودات نظام طبیعت متناسب با درجه وجودی شان از علم و شعور و نوعی هوشمندی برخوردارند و خداوند را به صورت حقیقی تسبیح می‌گویند و گواهی و شهادت می‌دهند و برخی نیز محسوس می‌شوند. انسانها شعور و هوشمندی موجودات را درک نمی‌کنند و این دلیلی بر وجود نداشتن این ویژگی در آن‌ها نیست.

واژه‌های کلیدی: هوشمندی، طبیعت، تسبیح، حشر، ادراک